SOHA NE BUJJ EL!

Fizetésképtelenség és adósságrendezés

Van, aki csak simán túlvállalja magát, és van, akinek beüt a krach, az állását veszíti el, vagy más nem várt esemény taszítja anyagilag vállalhatatlan helyzetbe. De akár a villanyszámlát nem tudjuk fizetni, akár a hiteltörlesztésünkre nem jut pénz, léteznek megoldások: a lényeg, hogy nekünk kell megtenni a legfontosabb lépéseket.

Nagyon sok ember került bajba az elmúlt 10 évben, főként a 2008-ban kitört válság után. A hitelfelvétel utáni törlesztőrészlet-emelkedés, esetleg a munkahely elvesztése miatt a fizetésképtelenség állapotába került emberek sok esetben egyáltalán nem tudták, mihez kezdjenek. Több tízezer ember szenvedi ma is ezt a hitelcsapdát, még ha az eredeti tartozást sikerült is kifizetni. Ehhez képest meglepő, hogy alig-alig találni akárcsak útmutatást, edukációs célú információforrást arról, mit is tehetünk, ha fizetésképtelenné válunk: magyarul csődbe megyünk.
Amikor anyagilag nehéz helyzetbe kerülünk, a legfontosabb kérdés az, hogy az életünk mely rendszeres költségeit tudjuk csökkenteni. Válaszként egy dolog biztosan kijelenthető: soha ne döntsünk úgy, hogy a meglévő hitelünk törlesztését, vagy az otthonunk közüzemi számláit nem fizetjük. Mindkettő csak tetézni fogja a bajt.

HOGYAN SEGÍTSÜNK MAGUNKON?

Ha igazán jó tanácsot vár valaki magáncsőd esetén, a legfontosabb dolog, hogy azzal a pénzintézettel, szolgáltatóval vegyük fel a kapcsolatot, amelynek tartozunk. Nagyobb hibát nem is követhetünk el, minthogy a nemfizetés mellett elbújunk a bank vagy az áramszolgáltató elől. Akár hitelről, akár közüzemi tartozásról van szó, ezen cégek és a magyar pénzügyi rendszer eléggé jól felkészült már arra, hogy a tartozásokat behajtsa. Ha pedig ez nem sikerül, akkor lefoglalja valamilyen vagyontárgyunkat, legyen az egy lakás, autó vagy más nagy értékű ingóság.

De nem csak ezért érdemes nekünk kezdeményezni a tartozásunk rendezését. A közüzemi szolgáltatóknak nem érdeke, hogy minket, fogyasztókat elveszítsenek, például úgy, hogy leszerelik a gázórát és kikapcsolják a szolgáltatást. A szolgáltatók éppen ezért hajlandóak arra, hogy részletfizetést, kedvezményt engedélyezzenek a tartozásunkra. Ha átmeneti pénzzavar miatt egy-két hónapot csúsztunk a rezsi befizetésével, sőt akár ennél többet is, de időben jelezzük, hogy bajban vagyunk, általában elérhetjük a tartozásunk elodázását. Persze ezt rendszeresen nem lehet eljátszani, de ha nem vagyunk notórius tartozók, a közműcégek általában hajlandóak segíteni.
Rezsitartozásnál bizonyos helyzetekben segítséget kérhetünk a lakhelyünk szerinti önkormányzatnál is. Mondjuk úgy, hogy végső mentsvárként a helyi családsegítő szolgálathoz fordulhatunk, amely szociális rászorultság esetén – például mert a háztartásban nincs rendszeres keresettel rendelkező személy – krízistámogatást nyújthat. A pontos feltételekről az önkormányzatnál kaphatunk felvilágosítást, de az tudható, hogy jellemzően többgyerekes családoknak jár ilyen segítség a 40 ezer lakosúnál nagyobb településeken, és ha megítélik, legfeljebb 300 ezer forintról lehet szó, vagy a tartozás legfeljebb 75%-áról. Mindez persze akkor, ha mi magunk is hajlandóak vagyunk anyagi helyzetünk szerint részt venni a legfeljebb 18 hónapos adósságrendezésben.

A BANKOK NEM KÖNYÖRÜLNEK?

Ez a beidegződés sokakban él, azonban az a helyzet, hogy a pénzintézeteknek sem érdekük, hogy hosszan tartó végrehajtásokból szerezzék be a kintlevőségeiknek csupán töredékét jelentő bevételeket. Vagyis nem a lakásunk elárverezése az elsődleges céljuk. Éppen ezért banki hitel – legyen az személyi kölcsön vagy jelzáloghitel – esetében is a hitelezőhöz érdemes fordulnunk első körben. Ha időben kérünk segítséget, tehát nem akkor, amikor több havi törlesztőrészlettel tartozunk, és a harmadik banki felszólító levelet sem vettük át a postástól, akár azt is elérhetjük, hogy a bank rövid időre felfüggessze a törlesztést, vagy engedélyezze, hogy átmenetileg csak a kamatokat fizessük. De általános megoldás, hogy a bank felajánlja a futamidő meghosszabbítását, amely a havi törlesztőrészletek nagyságának csökkenését is jelenti, még ha a teljes hitelösszeg így növekszik is. Más esetekben az eredeti hitelnél kedvezőbb feltételek mellett, kisebb THM-mel felvehető hiteleket ajánlják.
Ha mindezt nem tesszük meg, nemcsak a végrehajtás okoz majd problémát, de nagyon gyorsan a KHR-listán találhatjuk magunkat rossz adósként, amelynek az is lesz a következménye, hogy már egészen biztosan nem kapunk hitelt, még ha korábban ez megoldást is jelentett volna. Ha pedig minden kötél szakad, és van értékesíthető ingatlanunk, még ha ez fáj is a legjobban, érdemes megfontolni az eladást, már persze ha a lakásunk értéke fedezi a tartozásunkat. Amit viszont egyértelműen el kell kerülni: a tartós nemfizetés, és a bank felszólításai elől való elbújás.

CSŐDBE IS MEHETÜNK!

És igen, végső megoldásként ott a magáncsőd intézménye. Korábban csak vállalkozások menekülhettek ehhez hasonló védelembe a hitelezőik elől, mostanra azonban már magánszemélyek is kérhetik a csődvédelmet. Ez a védelem persze nem jelenti a fizetési kötelezettségeink eltűnését, csupán segítséget ahhoz, hogy rendezzük az adósságunkat. A magáncsőd elsődleges feltétele, hogy legyen miből megoldani a tartozásrendezést. Mondjuk legyen értékesíthető vagyontárgyunk, vagy rendszeres jövedelmünk. Ha a magáncsődöt választjuk, egy külső szereplőt, csődgondnokot neveznek ki fölénk, aki átveszi az életünk pénzügyi részének irányítását. Mondjuk úgy, ez az ára annak, hogy ne árverezzék el a lakást a fejünk fölül. A csődgondnok – családi vagyonfelügyelőnek hívják a magáncsőd esetén – feladata, hogy segít egyezségre jutni a bankkal: mennyit és milyen időtávon fizetünk vissza az adósságból. Mi cserébe a jövedelmünkkel és vagyontárgyainkkal korlátozottan rendelkezhetünk. Igaz, legalább kiszámítható módon.
Látható, hogy a magáncsőd célja sem a tartozás elengedése, hanem az egyezség a hitelezőkkel. Cserébe a vagyonfelügyelő kezdeményezheti az ingatlanunk és ingóságaink értékesítését, hogy a tartozás kifizethető legyen. Van azonban néhány megkötés. Például a tartozásnak el kell érnie a 2 millió forintot, de nem lehet több 60 milliónál. Az is feltétel, hogy legalább 90 napja tartozzunk legalább 500 ezer forinttal. És az is fontos, hogy ha a vagyonunk nem éri el legalább a tartozásunk 50 százalékát, gondokba ütközhetünk. Igaz, ebbe beleszámítják a magáncsődtől számított 5 éven belül várható bevételeket (akár a jövedelmet) is. Mindemellett a költéseink felügyelete nem csak ránk, de a velünk egy háztartásban élőkre is vonatkozik. Nyugodtan számolhatunk úgy, hogy fejenként a legkisebb öregségi nyugdíj másfélszeresét költhetjük havonta (ez kb. 45 ezer forint). Efelett minden forint elköltéséhez a csődgondnok engedélye szükséges. Fontos még, hogy a csődvédelem 5 évre szól, és kötelesek vagyunk mindent megtenni a munkavállalásért. Vagyis a csőd nem könnyű, csak könnyebb, mint nem fizetni.

Kotsis Márk